

Valtiovarainministeriö
Julkisen hallinnon ICT-toiminto

Viite
Lausuntopyyntö VM047:19/2007, 860/00.01.00.01/2012

Asia
TOIMITILOJEN TIETOTURVAOHJE

ULKOASIAINHALLINNON TOIMINTAYMPÄRISTÖN ERITYISPIIRTEIDEN KUVAUS

Toimitilat

Ulkoasiainhallinnolla on tällä hetkellä lähes sata ulkomaanedustuksen toimipistettä, joiden kaikkien toimintaympäristö on erilainen niin edustuston käytössä olevien tilojen kuin ympäröivän yhteiskunnan osalta. Viranomaistoiminnan tehokkuus ja luotettavuus vaihtelee myös hyvin paljon eri maissa.

Edustuston tilat ovat joissain kohteissa erillisessä kokonaan Suomen käytössä olevassa kiinteistössä, mutta joissain kohteissa kerrostalossa, joko omina tiloinamme tai joiltain osin jaettuna tilana muiden pohjoismaiden kanssa. Käytettävät tilat voivat olla joko valtion omistuksessa tai vuokrattuja. Vuokratiiloissa voi vuokranantaja asettaa rajoituksia niissä toteutettaville rakenteellisille muutostöille.

Viime vuosina on pyrkimyksenä ollut lisätä pohjoismaista ulkoasiainhallintojen yhteistyötä. Tämän seurauksena voi Suomen ulkoministeriön edustaja olla sijoitettuna toisen pohjoismaan edustuston tiloihin, tai vaihtoehtoisesti näiden maiden edustaja voi olla sijoitettuna Suomen edustustoon. Yhteistyö hakee muotojaan, ja poliittisella tasolla on tahtoa jatkossa lisätä yhteistyötä yhä enemmän.

Henkilöstö

Pienimmissä edustustoissamme työskentelee vain kaksi lähetettyä virkamiestä, joiden lisäksi henkilöstöön kuuluu asemamaasta palkattuja henkilöitä. Asemamaasta palkatut voivat olla suomalaisia, asemamaalaisia tai jonkun kolmannen maan kansalaisia. Edustustossa työskentelevistä ulkomaalaisista henkilöistä ei ole mahdollista saada turvallisuusselvitystä, kuten ei luonnollisesti myöskään mahdollisista edustustoon palkatuista turvallisuusvartijoista. Heidän luotettavuutensa pyritään tarkastamaan paikallisilla selvityksillä.

Joissain edustustorakennuksissa työskentelee myös ulkopuolisia tahoja, kuten Finpro, Invest in Finland ja erilaisia kauppakamareita, joiden työntekijät voivat samoin olla muualta kuin Suomesta kotoisin. Edellä mainittujen tahojen toimistotilat pyritään mahdollisuuksien mukaan osastoimaan kokonaan erilleen edustuston tiloista.

Riskianalyysi

Ulkoasiainhallinto, toimialansa mukaisesti, käsittelee paljon kansainvälistä luokiteltua tietoa sen eri muodoissa.

Vieraan valtion alueella toimittaessa ovat käytännössä lähes kaikki edustustot tietoturvallisuuden näkökulmasta korkeimmassa riskiluokassa, ja näin ollen nyt annettavan ohjeen mukaisesti niissä edellytetään toteutettavaksi tätä vastaavat laajat turvaamistoimenpiteet.

Toisaalta edustustot nauttivat diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen mukaisesti diplomaattista koskemattomuutta, ja paikallisviranomaisilla on hyvin usein erityisjärjestelyitä edustustojen suojaamiseksi. Edustustoon murtautumisen mukanaan tuoma maineriski murtautujalle on huomattava, eikä edustustoihin tunkeutumalla tapahtuvaa tietoturvaaukkaa voi sen vuoksi pitää huomattavan korkeana.

VALTIONHALLINNON TOIMITILOJEN TIETOTURVAOHJE

Yleistä

Ohje on laadittu selkeästi ja se sisältää oleelliset turvallisuuden osa-alueet, ja turvallisuusvaatimustaulukon (liite 1.) sisältö vastaa ilmeisen hyvin muita kansallisia kriteeristöjä.

Edellä kuvatun mukaisesti olosuhteet ulkomaanedustustoissa poikkeavat merkittävästi valtionhallinnon toimitilojen olosuhteista Suomessa, jossa on myös oman viranomaistoiminnan tuki ja tuttu toimintaympäristö. Tietoturvaohjeen ja sen liitteen mukaisen pisteytyksen soveltuvuutta nimenomaan ulkomaanedustustojen todellisen kokonaisturvallisuuden tason mittarina on kuitenkin hyvin vaikea arvioida, koska ohjeen tulkinta ja soveltaminen käytäntöön eivät ole kaikilta osin yksiselitteisiä. Pisteytys on kuitenkin sinänsä järkevä keino turvallisuustason määrittelemisessä.

Ohjetta liitteineen voi olla hyvin haastavaa soveltaa edustustokenttään, jossa erilaiset ulkopuoliset tekijät rajoittavat toimintaa, eikä esimerkiksi kuorisuojausta voida toteuttaa turvallisuuden kannalta optimaalisella tavalla. Myös muiden rakenteellisten ratkaisujen toteuttaminen voi joissain tapauksissa olla hyvin ongelmallista. Ohjeen edellyttämä vyöhykejako on edustuston toiminnan monipuolisuus huomioon ottaen vaikeaa toteuttaa kaikilta osin sellaisenaan, varsinkin pienemmissä edustustoissa, ilman merkittäviä kustannusvaikutuksia.

Tiukasti tulkiten Suomen edustustorakennukseen sijoitettavien ulkomaisten diplomaattien läsnäolo tuo myös mukanaan erittäin vaikeasti ratkaistavia kysymyksiä. Tilanne on kääntäen sama kun suomalainen diplomaatti sijoitetaan toisen maan edustustoon, jossa hän tarvitsee työtilassaan ja työssään niin tietoverkkoa kuin asiakirjojakin.

Ulkoasiainministeriön lausunto

Ulkoasiainhallinnon edustustoverkko on valtionhallinnon toimintaympäristönä ainutlaatuinen. Ohjeen kirjaimellinen noudattaminen kaikissa toimipaikoissa on kyseenalaista niin, että toteutettavat turvallisuusratkaisut ja niiden kustannusvaikutukset olisivat järkevästi perusteltavissa.

Tämän vuoksi ohjeeseen ehdotetaan lisättäväksi:

Ulkoasiainhallinnossa ohjetta noudatetaan ulkomaanedustustojen turvallisuusratkaisuisso soveltuvien osin mahdollisimman kattavasti niistä tehtävän riskiarvioinnin perusteella.

Liitteet

Teknisiä kommentteja toimitilojen tietoturvaohjeeseen

Erillinen sivu elektronisen version käsittelyyn:

Hallintopalvelut

HAL-70 Erkki Väätäinen

Asiasanat TIETOTURVALLISUUS

Hoitaa HAL-70

Hoitaa UE

Koordinoi
Tiedoksi HAL-30; HAL-40; NSA-00

Laatija jakanut VM

21.11.2012 Jukka Nyblom

Teknisiä kommentteja toimitilojen tietoturvaohjeeseen:

Liite1: Turvallisuusvaatimustaulukko, kohta 15. ovet

Tilaluokan TL III Luottamuksellinen rakennevaatimuksena on turvaovi tai erillisvaatimusten mukaisesti vahvistettu P60 palo-ovi.

Vaatimuksen täsmennys: Ovirakenteen poikkeamakäsittelyssä hyväksyttäisiin EI30 db30 äänieristeinen metalli- tai puupalo-ovi saranakarmitappivahvistein silloin kun ympäröivä tila vastaa oranssin vyöhykkeen tasoa tai ovirakenteita on useita peräkkäisiä eikä erityistä tunkeutumistorjunta-aikavaatimusta ole asetettu. Riskiarviossa voisi huomioida onko suojattava materiaali tai tieto helposti tavoitettavissa ja kerättävissä. Suurissa ovirakenteissa (mm. ICT-tilojen korkeat EI60 metallipalo-ovet) olisi luokiteltu EI60 metallipalo-ovi sarana-karmi-vahvistettuna hyväksyttävissä vastaavin edellytyksin.

Perustelut: Palo-ovi menettää tyypillisesti luokittelunsa turvavahvistettuna. Kaksoisovirakenteisiin ei erityisesti jälkiasennuskohteissa ole mahdollisuuksia.

Liite 6: Tietoteknisten laitetilojen turvallisuussuositus

Kohta 2.6 Laitetilat on aina rakennettava alapohjan päälle siten, että alle voidaan sijoittaa vesivahingosta hälyttävät anturit.

Ehdotetaan muutettavaksi muotoon

'Laitetilat on aina rakennettava varustettuna vesivahingosta hälyttävillä antureilla. Tilat on rakennettava alapohjan päälle tai laitteistot varustettava korotusalustalla tai sähkö- ja muiden vesivaurioille alttiiden asennusten minimiasennuskorkeuden on oltava korkeampi kuin vesivuodon hallintaan tarvittava korkeus.

Peruste: Välipohja tai asennuslattia ei ole kaikkialla rakenteena paras mahdollinen, esimerkiksi yläpuolisella jakelulla varustetut asennukset, eräät tärähdysvaimennetut rakenteet ja tilat, joissa muodostuvat savu- ja sammutuslohkot ovat ongelmallisia.

Kohta 3.2.4 Sähkönsyöttö

Ohjeen sanamuoto: IT-laitteistojen syöttöjohdot on varustettava poistumistien lähistölle sijoitetulla pääkatkaisimella, joka on merkittävä selvästi ja jonka väärinkäyttö on estettävä.

Ehdotetaan muutettavaksi muotoon

'IT-laitteistot on voitava saattaa sähköttömäksi sähköturvallisuusmääräysten vaatimusten mukaisesti. Laitteistojen sähkönsyöttö on voitava katkaista varsinaisen laitetilan ulkopuolelta esimerkiksi UPS-keskuksen katkaisijasta. Katkaisinten sijainti on merkittävä ja niiden väärinkäyttö on estettävä.'

Perusteet: IT-sähkönjakelun varmennus voi vaarantua, mikäli pääkatkaisutoimintoa varten joudutaan toteuttamaan vika-alttiita releohjauksia. Joissakin kansainvälisissä suosituksissa on luovuttu hätä-seis tyyppisistä toteutuksista.